

BAJAI HIRLAP

Társadalmi Hetilap.

Megjelen minden vasárnap reggel.
Szerkesztőség: Városi bérház. I. emelet.
Kiadóhivatal: Kazal József könyvnyomdája, hol az előfizetések
és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. Lemberger Ármin.

Előfizetési árak
Egész evre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre
2 korona 50 fillér. — Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

Válság az ipartestületben.

Éppen csak egy hete van, hogy a bajai ipartestületről, annak mulatsága alkalmából irtunk és felemlítettük, örömmel említettük fel, hogy a bajai ipartestület az izmosodás útján szépen halad és virágzik, hogy a helybeli iparosok, amióta saját hajlékuk van, nagyobb erőt és erélyt fejtenek ki saját érdekekben.

Nem hittük volna, hogy a mult heti — vonal alatti — sorok után, már legközelebbi számunkban vonal fölött vezető helyen válságról kell szólni, mely ha békés úton el nem intéztetik, kárára, hátrányára van az ipartestületnek.

Úgy fordult ugyanis a dolog, hogy Weisz Nándor városi tanácsnok, az ipartestületben évek sora óta iparhatósági biztos, aki soha sem sajnált semmiféle fáradságot, hogy a bajai iparosságnak használhasson és akinek arczképét nagy ünnepek közt leplezte le az ipartestület, ma egy hete, január hó 26-án leköszönt az ipartestületben viselt biztosi tisztről, melyet példátlan buzgósággal és nagy szeretettel töltött be.

A hír általános megdöbbenést keltett városunkban, melynek közönsége tisztában volt aziránt, hogy igen nyomós okoknak kellett közrehatni, amelyek Weisz Nándort a leköszönésre bírták.

Értesüléseink, melyeket most, a hivatalos vizsgálat megejtése előtt, nem akarunk teljesen hiteleseknek elfogadni, a következők. A városi polgári iskola egyik tanára, aki az iparos-tanonciskolában is tanít, állítólag azt mondta volna több inasnak: „*Olyan szamarak vagytok, mint a gazdáitok. Azok is mind szamarak, mert zsidóra szavaztak.*” Az inasok így jelentették a dolgot mestereiknek, akik ezt az ipartestület elnökének

tudomására hozták, aki az ipartestület elüljáróságának jelenlétében beidéztet vagy 25 inast és azokat egyenként kihallgatta. A kihallgatás eredménye állítólag az volt, hogy az inasok egytől-egyig bevallották, miszerint az incriminált kifejezést a tanár használta. Az ipartestület mult hó 26-án tartott választmányi ülésén az elnök bejelentette az ügyet és az elüljáróság nevében indítványozta, hogy ezen ügyben illetékes helyen a feljelentés tétessék meg. Weisz Nándor tanácsnok, mint iparhatósági biztos ellene volt a feljelentésnek és mert véleményét a választmány el nem fogadta, lemondott, otthagya a gyűlést. Így szól az első verzió. A másik, verzió szerint az iparhatósági biztos úgy értesült, hogy az inasok közül több olyan is tett tanúságot és irt alá jegyzőkönyvet, akiről be van bizonyítva, hogy nem volt akkor iskolában és azért az iparhatósági biztos egyenként akarta az inasokat kihallgatni, míg a választmány ebbe sehogysem akart bele egyezni és csakis csoportos kihallgatást akart megengedni, mibe a biztos nem akart bele egyezni és ezért mondott le.

Hogy őszinték legyünk, be kell vallanunk, hogy ismertük az ügyet, még mielőtt az ipartestület tárgyalta volna, de nem akartunk róla szólni mindaddig, míg a hivatalos és arra illetékes körök nem foglalkoztak vele. Most azonban, hogy az ügy megszűnt magánügy lenni, sőt elég hangossá vált az iparhatósági biztos lemondása folytán, szóvá kell tenni azt lapunkban is — és el kell róla mondanunk véleményünket, amely a következők.

Először is nem akarjuk hinni, hogy polgári iskolai tanár, aki kell, hogy mivel ember legyen, olyant mondjon, ami a tanulóknak tiszteletét legelső jóltevője, mestere iránt lerontaná; — mert valamint a

mester kötelessége inasát arra szoktatni és oktatni, hogy tanítóit szeresse és amint neki kötelessége jó példával ezen a téren előjárni, úgy a tanítónak is kötelessége minden szavát, minden cselekedetét úgy intézni, hogy a neki mivelésre átadott tanulókból a tanítómester iránti tiszteletet nemcsak, hogy ki ne irtsa, hanem a lehetőség szerint gyarapítsa.

Másodszor hihetetlennek tartjuk, hogy tanár az iskolába bevigye a politikát, hol csupa politikailag éretlen gyerekekkel van dolga. Hihetetlennek tartjuk, hogy ezt tegye Baján közvetlen a választások után, melyeknek magasra felcsapott hullámai még most, három hónappal a választások után, legkevésbé sem simultak el. Tudni kell a mivel tanárnak, hogy az ilyen kiszólások nem maradnak nyom nélkül és a tanítványok egy részénél bizonyítvány recenzust keltenek, amely recenzus átragyad a többi tanulókra és a mesterek képében az adófizető polgárookra is.

Harmadsorban kizártnak tartjuk, hogy mivel ember, polgári iskolai tanár, aki politikai község alkalmazásában áll, egy felekezetet megsértsen, oly felekezetet, amelynek tagjai hozzájárulnak ahhoz, hogy az illetőnek existenciája legyen. Ilyet tenni miveletlenség és korlátoltság. Igaz ugyan, hogy állítólag mintegy 25 tanuja van a panaszának, de igaz az is, hogy a bajai iparosinások meglehetősen vásott ficzkók, akik — úgy lehet — személyes bosszújukat akarják kielégíteni egy talán nagyon szigorú tanárral szemben.

A magunk részéről igazat kell adnunk az ipartestületnek azon eljárásában, melylyel az igazságot ki akarja deríteni és helyeseljük, hogy akkor, amikor úgy tetszik, hogy a súlyos pütség megtörténtnek látszik, az ügyet

T Á R C Z A.

Kaudelné kukliprédikációi.

Ötödik prédikáció.

Kaudel egyik barátjának ernyőt adott kölcsön.

Karácsony óta ez már a harmadik esernyő, az Isten övön minket!

Hogy mit tehettél volna egyebet! Mért nem hagytad ernyőt nélkül hazamenni, hiszen ez természetes? Ugyan mit ronthatott volna azon a firmán az eső?

Náthát kaphatott volna? Istenem, de okos vagy! Mintha olyan formája volna a te czimborádnak, akit a nátha felkeres. Egyébként nem bántam volna, ha náthát kapott volna, semmint, hogy utolsó esernyőnket is elveszítsük. — Nem halt volna meg egy kis náthától.

Boldizsár! Hallod, hogy esik? Hallod, hogy csapkodja az eső az ablakokat? Óh! Én Uram Istenem! Most jut csak eszembe, hogy újhold van és így kilátásunk lehet, hogy 4 álló hétig folyton esik majd. Hallod Boldizsár? Csak azt ne hited el velem, hogy alszol. — Hogy lehet az ilyen szörnyű zivatarnál aludni, amikor az eső csak úgy paskolja az ablaküveket. Hallod Boldizsár — hallod?

Ah — te hallod! Nos, szép záporosó, amely négy hétig eltart — nem lehet majd a ház elé sem kilépni.

Tehát buta vagyok Boldizsár? Még gorbombáskodol is gondoskodásomért. Ez az ember visz-

szahozza az ernyőnket? Lesheted! Azt hinné az ember, hogy te — Boldizsár —, tegnap jöttél a világra. Én még sohasem láttam olyan embert, aki kölcsönként ernyőt visszahozott volna. Hallgasd csak, hogy esik, — mindig jobban — úgy esik, mintha tekőköböl öntenek és nincs egy ernyő sem a házban.

Csak tudnám, hogyan jutnak a gyermekek holnap az iskolába. Az ilyen nedvességnél nem eresztem őket az utcára. Nem, nem, ilthon maradnak, ha soha semmit sem tanulnak is. A szegény, szerencsétlen gyermekek inkább semmit sem tudjanak, semhogy megázzanak. És ha felnőnek, majd lesz, aki kérdezi, hogy miért nem tanultak semmit és hogy a világ szemében ne én legyek a bűnös, mindenkinek, aki kérdezi, megmondom az igazat, hogy tudniillik az apjuk — hibás benne. Az olyan emberek, akiknek nincs gyermekeik iránt jó szívük, azok jobban teszik, ha meg sem nősiúnek. Különben, én már eltalálom, mért adad kölcsön az ernyőt, sőt már bizonyosan is tudom. Tudat, hogy holnap anyámhoz akarok menni egy csésze theára és ezt akartad megakadályozni, ezért adtad kölcsön az ernyőt. Csak hallgass! Tudom, hogy sohasem veszed szívesen, ha anyámhoz megyek és minden ocsmány eszköz jó neked ahhoz, hogy megakadályozd. De most az egyszer esalódol, Boldizsár, arra szavamat adom. — Azt mondom, elmegyek holnap, ha mindjárt élesre fent szekerczék esnek is az égből.

Nem, nem megyek, nem kell bérkocsi. Különben is szeretném tudni, hol veszek pénzt a bérkocsira. Az ilyen könnyelmű és henczegő tempó-

kat a te „Pacsirta Klub“-hobba szerezted? Egy bérkocsi — egyéb sem hiányzik — bérkocsi, egy korona oda és egy korona vissza, az már két korona, egy forint kocsier. Hm! Ki fizesse? Nekem nem telik rá és ha te soká könnyelműkődöl, nemsokára neked sem jut majd rá. Mert, Istenemre, annyi, mintha a pénzt az ablakon dobnád ki, ha az utolsó ernyődet kölcsön adod, én pedig kénytelen vagyok bérkocsit fogadni és gyermekeimet nem küldhetem az iskolába — el kell pusztni.

Boldizsár! Hallod-e, hogy esik most! Hallod? Nekem mindegy, de anyámhoz elmegyek holnap, még pedig holnap és ennek pedig te vagy az oka, pedig tudod, hogy a nedvesség a halálom.

Kérlek Boldizsár, én nem vagyok bolond — azt ne gondold. Ha egyáltalán van ebben a szobában egy bolond, akkor az kétségen kívül te vagy. Jól tudod, hogy nem tudok köpönyeget hordani és hogy az ilyen utalatos eső mellett okvetlen megfázom. De hát mit törődöl vele? Semmit, épenséggel semmit. Hogy beteg vagyok-e és hogy ágyban kell-e feküdnöm, azzal nem törődöl. Hát jöjjön aminek jönnie kell, te minden esetre megkapod az orvos számláját és fizethetsz, mint a köles és ez is egy kis elégtétel nekem. Ez majd megtanít, hogy egyetlen ernyődet ne add kölcsön. Nem csodálkozom, ha holnap, amikor az anyámhoz megyek, halálosan megbetegedném és te bizonynyal ezért adod kölcsön az utolsó és egyetlen ernyőt, hogy az bekövetkezzék.

És milyenek lesznek holnap este a ruháim,

az illetékes fórum ítélete alá bocsátja. Ez az eljárás feltétlenül korrekt, mert az ilyen eljárás kideríti a tiszta igazságot, amely megnyugvást hoz a lelkeknek, de nem helyesíthetjük, hogy válogatott a bizonyítási módokban, mert azok közömbösebb az eredményre nézve. És így nagyon is értjük az iparhatósági biztos lemondását, melyet az iparhatóság túlbuzgóságából provokált. Nyugodtak lehetnek volna, mert az igazságnak az a legbecsessebb tulajdonsága, hogy kitör és nem hagyja magát állandóan elnyomni. Hisszük is, hogy a lemondás még nem végleges, hogy az visszavonható lesz akkor is, ha a vizsgálat megindul. Mi bízunk is benne, hogy nyugodtan újból megfontoltván a dolgokat a válság megszűnik és kiderül, hogy — amint szeretjük remélni — az inkriminált kifejezések nem használtattak és az inasok mellő a büntetésüket megkapják. Ha azonban reményeink ellenére bebizonyul a vádak igaz volta, akkor, . . . mi megbízunk bíránk igazságában és azt mondjuk, nem volt miatta érdemes elhagyni Weisz Nándornak az iparosokat, akik őt szeretik, tisztelik és mindenek fölött becsülik úgy, ahogy ő megérdemli.

L. M.

Helybeli és vidéki hírek.

Uj orvos Baján. Dr. Róna Dezso műtőorvos, sebész és nőorvos rendeléseit megkezdte. (Takarékpénztár-épület.)

Lemondás. Vettük a következő levelet: Tekintetes Szerkesztő Úr! Sziveskedjék kérem becses lapjában közzétenni, hogy a rendőrkapitányság, mint iparhatóság 1887. évi február hó 12-én kelt megbízása folytán — a bajai iparhatóságnál betöltött iparhatósági biztosi tisztségemről, minthogy ennek tovább viteleben nagymérvű hivatalos elfoglaltságom és főként a tervbe vett nagyszabású közkórház építkezés által felszaporodott rendkívüli teendők miatt gátolva vagyok, lemondásomat az iparhatósághoz mai napon benyújtottam. Baja, 1902. január hó 27-én. Kiváló tisztelettel Weisz Nándor városi tanácsnok.

Elhunyt jogász. Városunk joghallgató fiataljának a héten gyásza volt. Egy kollegájuk szenderült jobblétre, hosszas, kínos szenvedés után. Tüdővész következtében húnyt el múlt hó 27-én Széles Zsigmond II. éves joghallgató. Széles Áron bajai református lelkész egyetlen fia. Temetése m. hó 29-én ment végbe — nagyszámú közönség és sok kollegájának, őszinte részvete mellett. Nyugodjék békében!

Berendelés. Karácsonyi István a szabadkai kir. törvényszék aljegyzőjét a szegedi kir. ítélő táblához táacsjegyzőnek berendelték.

ha holnap ilyen időben járkálok, az új kalapom tönkre megy úgy, hogy kidobhatom.

Hogy ne vegyem föl az új kalapomat? Te tévedsz — Boldizsár — felveszem — igen is felveszem — csak azért is. Azt véled talán, hogy úgy járjak, mint valami vén madárijesztő, aki elől a gyermekek elbujnak? Az Isten a megmondhatója, milyen ritkán jutok ki a házból, mert úgy élek, mint a rabszolga, de ha egyszer sétálni megyek, hát rendesen akarok felöltözni. Ez az eső! Nem esodálnám, ha az ablakokat beverné. Átfut a hideg, ha a holnapi reggelre gondolok. Hogy hogyan jutok el anyámhoz, azt nem tudom, az még talányos előttem, de oda kell jutnom, ha bele is halok.

Nem, Boldizsár, ernyőt nem kérek kölesön. Még az kellene, hogy az emberek mondassák, hogy körülszaladgálok a városba, hogy ernyőt kérhessek kölesön. Még csak ez hiányzik.

Ujat akarsz venni? Lásd Boldizsár — (felé fordul és nyomatekkel mondja) — ha más ernyőt hozasz a házba, az ablakon dobom ki oly igazán, amint hogy Margit a nevem. A régi ernyőmet akarom, vagy semlyent.

Csak nem régen varrattam rá egy új csipkét, ha akkor tudtam volna azt, amit most tudok, akkor csipke és fogó nélkül maradt volna. Új csipkét kellett ravarnom, hogy kinevelhessenek érte. Igen, te az igazak álmát aluszod és neked minden mindegy, mert nem törődöl sem a szerencsétlen feleségeddel, sem szegény porontyainkkal. De az ernyődet kölesön adni, arra gondolsz. És emellett a teremtés urainak nevezik magukat a

A bajai mandátum a Kurián. A Curia II. tanácsa m. hó 28-án tárgyalta Dr. Vavrik Béla elnöklete alatt — Schumacher Frigyes és társainak — Dr. Reich Aladár bajai országgy. képviselő mandátumának érvénytelenítése iránt beadott kérvényét. — Mint már megírtuk: a petícionálók kérvényüket időközben visszavonták, s így a mozgalmassnak ígérkezett tárgyalás pusztán formális ténykedésekre szorítkozott. A petícionálók képviselőleiben Dr. Ragályi Lajos budapesti ügyvéd, dr. Reich Aladár megbízásából Dr. Valent n Emil bajai ügyvéd és a választást-védő Wagner Antal és társai helyett Laufer József dr. budapesti ügyvéd jelent meg a tárgyaláson. — Miután az elnök a szabályszerűen kiállított visszavonó kérvény beadását konstataálta és felek jogi képviselői felszámították költségeiket — a tanács visszavonult és a következő végzést hozta: A Dr. Reich Aladár országgyűlési képviselő mandátuma ellen benyújtott kérvény visszavonása következtében, — az eljárást megszünteti, míg a költségekre nézve külön végzésben fog határozni.

A bajai gyümölcsészeti egyesület közgyűlése. Ma délelőtt tartja rendes évi közgyűlést gyümölcsészeti egyesületünk a városi szekház 2. sz. termében, mely alkalommal a következő tárgyak kerülnek napirendre: 1. Évi jelentések. 2. Az 1900—1901. évi zárszámadás előterjesztése. 3. Költségvetés 1901—1902-re. 4. Az 1902—1903. évre vonatkozó költségvetés. 5. Alapszabályok módosítása. 6. Tisztújítás megejtése.

A bajai ág. hitv. evangélikus hitközség lelkész-beiktatása. Taubinger Rudolf volt bajai evang. lelkész Bécsbe — tábori pappá — neveztetvén ki, helyebe — mint annak idején már megírtuk — a bajai hitközség Friedrich Zsigmond urat választotta meg. Az új lelkészt Korossy Emil szabadkai kartársa iktatja be hivatalába ma délelőtt 9 1/2 órakor a helybeli ág. hitv. ev. templomban.

Halálozás. A szabadkai kir. törvényszéknek gyásza van. Bogáromy János központi vizsgáló bíró néhány napi súlyos betegség után m. hó 28-án, reggel 8 órakor meghalt. Hivatalos kiküldetésben járt 8 nap előtt Sándor községben, ott meghült, — mellhártya gyuladást kapott és a súlyos betegség néhány nap alatt megölte a szigorú, de pártatlan bírót, a kitűnő jogászt, a vaskezü vizsgáló bírót, a társadalom egyik kedvelt, rokonszenves tagját. A kir. törvényszék, a járásbíró és ügyészség Polgár József elnöklete alatt még a délelőtt folyamán összeülést tartott. Az elnök megható szavakban emlékezett meg az elhunytról, emléktétl jegyzőkönyvben örökítették meg és elhatározták, hogy külön gyászjelentést adnak ki, ravatalára koszorút helyeznek és a sirnál Oláh Ferencz törvényszéki bíró beszédet fog tartani. Temetése Szabadka város nagyközönsége s összes hatóságainak impozáns részvétele mellett ment végbe m. hó 30-án. A temetésen a bajai kir. járásbírókat Mayer Károly vezető járásbíró és Fülöpp Gyula kir. albiró képviselték. — Életrajzi adatai a következők: Bogáromy János Tázlaron (Pest megye) született 1850-ben földbírtokos szülők-

férfiauskák — szép urak, lelkekre, akik még az ernyőjükre sem tudnak vigyázni.

Tudom, hogy a holnapi esőben halálosan megbetegszem. De hát az a te kívánságod, mert akkor kedvedre mulathatsz a „Pacsirta Klub“-ban. A szegény porontyok rosszul járnak majd, de te azzal nem törődöl, csak te légy boldog. Hallgass — hallgass, tudom, hogy mit beszélek. Ha nem volna igaz, nem adtat volna kölesön az esernyődet a legelső gazembernek, aki kéri.

Csak azt szeretném tudni, hogy jutok holnap ernyő nélkül anyámhoz.

Azt mondtam, hogy minden esetre elmegyek? Nos, mit tesz az? Semmit. Majd azt gondolja felőlem, hogy elhanyagolom és majd nem kapjuk meg azt a kis pénzt sem, amit örököltünk volna tőle. Látod, ennek is a te czudar ernyőd az oka.

És a szegény gyermekek, olyanok lesznek, mint a kiöntött ürgek, mert semmi áron sem maradhatnak otthon. Az lehetetlen, az iskolában nem mulaszthatnak. Az egyetlen, amit atyjuk adhat nekik az, amit az iskolában tanulhatnak. El kell nekik az iskolába menni. Hallod! És ha halálra fázna, akkor is, — az nekem mindegy, nem az én hibám, nem én adtam kölesön az ernyőt.

„Amikor ezt mondta“, jelenti Kaudel a kéziratban, „valószínűleg elaludtam, mert azt álmodtam, hogy az egész égből kék azurra változott, amely halcsontokra volt feszítve és az egész világ egy óriási ernyő alatt nyugodott“.

Fordította:

Lengyel Manó.

től. Édes apját kora ifjúságában elvesztette, nevelésének gondjait özvegy édesanyja és később mostoha apja Szalay Antal, Pest megye volt főszolgabírája vállalták magukra. Iskoláit Kalocsán és Budapesten végezte, egyetemi tanulmányainak befejezése után a bírói pályára lépett. Előbb a kecskeméti köztörvényszéknél, később a feleghyázi kir. járásbírósnál mint albiró működött. Mint kun ember rajongásig szerette szűkebb hazáját a Kunságot, amit legjobban jellemez azon körülmény, hogy még előléptetése után is ugyanehezen volt rávehető, hogy Félegyházát ott hagyja. 1889-ben Szabadkára törvényszéki bíróvá nevezetett ki és ezen idő óta működött mint vizsgálóbíró. Munkásságát töretlenül érly és vas szorgalom jellemzi. Halálát felesége és 80 éves édes anyja gyászolják. A törvényszék, ügyészség és járásbírók a következő gyászjelentést adta ki: A szabadkai kir. törvényszék, kir. járásbíró és kir. ügyészség mély fájdalommal jelenti Bogáromy János kir. tszki bíró, vizsgáló bírónak 1902. évi január hó 28-án reggeli 8 órakor, rövid de súlyos szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunytát. Temetése 1902. évi január hó 30-án d. e. 11 órakor fog végbemeni. A szeretett kartárs emléke közöttünk örökké élni fog! Áldás, béke poraira!

Amerikából sem növényeket, sem növényi részeket, gumókat stb. behozni nem szabad. Így szól a földműv. miniszter egy most kiadott rendelete, a mely még azon esomagolási eszközök és anyagoknak behozatalát is megtiltja, a melyek növények vagy növényi részek szállításánál használtak: tilos az ily dolgok behozatala akkor is, ha az eredet elpálástolása végett a küldemény más országba érkezett és innen küldenek tovább mint nem amerikai dolgot. — A rendelet nagyon üdvös az Amerikából behurcolt sokféle növényi betegségekkel és elleneségekkel szemben. Bár 35 évvel ez előtt adták volna ki!

Ügyvédi kamara. A szabadkai ügyvédi kamara Messer Fülöp, dr. Schlieszer Ármán, dr. Kiss Sándor újvidéki és dr. Abonyi Lipót zentai ügyvédek az ügyvédekről vezetett lajstromába felvette.

Szakvizsga. A gőzgépezők és kazánfűtők képesítő vizsgái Szegeden, február hó 25-én délelőtt 9 órakor fognak megtartatni a szeged-városi alsó szivattyú telep helyiségeiben (a vasuti híd mellett). A vizsgálati kérvények kellően felszerelve 6—10 nappal előbb küldendők be a kerületi kir. iparfelügyelőséghez (Szilágyi-utca 1. sz.).

Bácskai küldöttség a pénzügyminiszternél. Latinovits Pál főispán vezetése mellett négy tagú küldöttség jelent meg a pénzügyminiszteriumban, hogy a minisztert a bácskai gazdáknak tehének beszerzése végett nyújtandó átlami kölcsön megadása iránt megkérjék. Lukács pénzügyminiszter nem lévén a miniszteriumban, a küldöttséget Gränzenstein államtitkár fogadta, ki megígérte, hogy a kölcsön ügyében érintkezésbe lép Darányi földművelésügyi miniszterrel. A küldöttség tagjai voltak a főispánon kívül: Latinovics Géza, Fernbach Péter, és dr. Hadzsy János orsz. képviselők.

Uj megyei ut. Zomborból Csongrádra létesítendő megyei ut munkálatait még ez évben megkezdik. Bács-Bodrogh megye 80.000 koronával járul hozzá.

Tüz. Hétfőn, múlt hó 27-én délután fél 5 órakor Csütyi Lajos Kálvária-utca 153. számú házának teteje kigyuladt a mellette lévő égő nádas felszertől. A tűzoltók hamarosan eloltották. Miután a ház biztosítva volt, kár alig van.

Halálozás. Városunk egyik kedvelt polgára Deutsch János bérli ur m. hó 27-én rövid betegség után meghalt. Temetésén, mely kedden ment végbe, nagy közönség adta meg neki a végtisztességet. A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki: Fajdalomtól megtört szívvel jelentjük, hogy a legjobb férj, önfeláldozó atya, szerető nagygyatyá, testvér és rokon: Deutsch János ur — életének 65-ik évében, folyó hó 27-én d. e. 10 órakor jobblétre szenderült. A boldogult hült teteme f. évi január hó 28-án d. u. 4 órakor fog a bajai izr. sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Baja, 1902. január hó 27-én. Áldás és béke lengjen porai fölött! Deutsch Olga férj, Boschán Lajosné leánya, Deutsch Jánosné szül. Bergel Babetta neje, Deutsch Kunigunde férj özv. Czinner Mátyásné, Deutsch Johanna férj, Törs Adolfné, Deutsch Emilia férj, özv. Meller Fülöpné, Deutsch Samu, Deutsch Jakab testvérei, Boscháé Pista, Boschán Jenő, Boschán Sarolta unokái, Boschán Lajos veje, özv. Deutsch Mátyásné szül. Beer Nina, Bergel Antalné szül. Wechsler Leonora, özv. Lövy Hermanné szül. Weisz Deutsch Antónia férj, Tenner sógorok, Bergel Antal, Bergel Albert, Törs Adolf sógorok és számos rokonai.

Plébánosi beiktatás. Mamuzsich Félix ezimzetes kanonok, a szabadkai szent Teréz-templom plébánosa, f. év február 4-én, kedden d. e. 10 órákor lesz az egyházi hatóság által plébánosi állásába hivatalosan beiktatva.

Munkásjutalmazás Mathoevicson. Panesits Peter mezőgazdasági béres, több mint 23 éve szolgál Piukovich Barnabás matheovieusi földbirtokosnál. A földmívelési miniszter 100 korona jutalmat küldött a becsületes munkásnak, melyet ifj. Szutrély Lipót b.almási főszolgabíró a díszoklevéllel együtt szép beszéd kíséretében nyújtott át m. hó 21-én a jutalmazottnak. Az átadás az előjáróság és sok munkás kíséretében történt, kik lelkesen megéljenztek ifj. Szutrély Lipót főszolgabírót a munkásokhoz intézett szép beszédjeért. A jutalmazott nevében Knézy Bruno közs. jegyző köszönte meg a jutalmat. Este Piukovich Barnabás földbirtokos házában nagy vacsora volt, melyen igen sok munkást is megvendégeltek.

Irodalmi hagyatéka. Ifjú földink Jenő (Insell) Sándor okl. polg. isk. tanár és fővárosi tanító, ki mult év őszén halt meg igen fiatal korában, becses irodalmi dolgozatokat hagyott hátra, melyeket bátyja Insell Gyula közzéjegyző segéd Dárdán rendezés adja ki, hogy öcsésének tisztá jövedelméből emlékkönyvet emeljen. A 200—220 lapos kötet ára 2 korona, mely összeg f. hó 28-ig Insell Gyulának Dárdára küldendő. A magunk részéről a legmelegebben ajánljuk olvasóinknak, nemcsak a kegyelet okából, hanem a becses irodalmi dolgozatok kedvéért is.

Latinovits Pál főispán díszoklevele. A zombori iparos kör Latinovits Pált díszelnökének megválasztotta, méltányolva ezen tétellel Latinovits Pálnak az ipar, kereskedelem és mezőgazdaság terén kifejtett bokros érdemeit. A díszoklevél a nyomda-ipar remeke. A díszoklevelet egy nagy küldöttség viszi el a főispánnak.

Kirabolt nyári lak. Frankl István szabadkai városi főmérnök palicsi villájába ismeretlen tettesek belörték, és onnan többféle ruha- és ágyneműt elvittek. A tolvajok az ablakot törték be és azon át hatoltak a szobába. A rendőrség keresi a tolvajokat.

Fedmének kiosztása. F. év január hó 20-án Baján a fedmének kiosztották, ezen alkalommal a fedezetelési díj körül csak azon változás történt, hogy „Marschal” nevű mén fedezetelési díja 16 koronáról 14 koronára lett leszállítva.

Demokrata kör Zomborban. Amint értesülünk, többek részéről azon óhaj nyilvánult, hogy Zomborban — más vidéki városban alakult körök mintájára — demokrata-kör. létesíttessék, Vázsonyi Vilmos demokrata vezér eszméinek propagálására.

Erőszakos muzsikuskok. Tossenberger Jakab és Mátás bajai muzsikuskok tudták, hogy Lőrincz bátyjuknak trombitája ott van Bonezek Lajosnéban. Elmentek tehát hétfőn és kérték, hogy adják nekik oda. Bonezekné nem adta, mert T. Lőrincz megütötte, hogy bárkinek is odaadják. Erre a két fivér Bonezekné és leányát lefogta és erőszakkal elvitték a 60 korona értékű trombitát. A vizsgálatot megindították.

Trachoma. Az egész országban nincs sehol annyi trachomás, mint a mi vármegyénkben. Nálunk a mult év végén összesen volt 11,900 trachomás egyén, a ki gyógykezelve lett, de ugyan annyira tehető az olyan, a ki elvonta magát a gyógykezelés alul. Ezek közül 10,120 valódi és 1790 gyanus trachomás.

Eddig 12,546 elismerő és köszönő levél bizonyítja, hogy a Feller-féle Elsa-Fluid csodás hatással segít és a legtöbb betegséget, mint a köhögést, influenza, láz, esz, közhvény, mell-, fej- és fogfájást, szurást, görcsöt, kéz- és lábmevedést, szagátást, gyomorbajt, étvágytalanságot, szembajt stb. gyorsan és biztosan meggyógyítja. A párisi, berlini, londoni, római és nizzai kiállításokon aranyéremmel kitüntetett szerből 12 üveg ára 5 korona bérmentet. Egyedüli készítő: Feller V. Jenő gyógyszerész „Stubica” templom-utca (Zágráb megye). Egy családnál se hiányozzék ezen ezerszer kipróbált kitünő növényesszencia-fluid, mely minden más gyógyszernél jobb és melyet mindenki, aki csak egyszer alkalmazza is sokoldalú hatása miatt állandóan használ.

Szerencsétlenség. Szabadkán, Takács Boldizsár a szemkoroda udvarosa szerencsétlenül járt m. hó

21-én reggel. Takács annyira rövidlátó, hogy a hozzá legközelebb eső tárgyakat sem látja és ez volt az oka szerencsétlenségének. A Balogh és Antal utca sarkán levő kuthoz ment vízért, nem vette észre, hogy a kútban van és neki ment a nyitott kútnak, eleszott és beleesett. Szerencsére azonban belefogódzott a kútha leeresztett láncba és így fentartotta magát addig, míg kiáltására a szomszédok összejöttek és kihúzták az öreget, ki csak egy kis hideg fürdőt vett, de más baja nem történt. A mentők is kivonultak, de mire oda értek már nem akadt dolguk.

Szépség-verseny. Magyarország a női szépség hazája. Sehol annyi szép asszony mint hazánkban. Igazi rózsaszüret lesz tehát a Magyar Szalon szépség-versenye, melyet külföldi lapok mintájára rendez, bemutatván a szépek legszebbjeit. A Magyar Szalon szerkesztősége felhívja ez uton Magyarország összes szépségeit, hogy arcképeiket a Magyar Szalonnak beküldjék. Ezt az arcképet a Magyar Szalon közölni fogja és maga a közönség fogja szavazás útján a díjat oda szavazni. A díj a nyertes szépségnek egy elsőrangú művész által megfestett képe. A legszebbnek talált öt kép több külföldi lapban is meg fog jelenni. Az arcképek 1902 márczius 1-ig küldendők a Magyar Szalon szerkesztőségébe (Bpest VIII. Kerepesi út 23.) A pályázat részletes feltételeit a Magyar Szalon megjelent januári füzeté közli. A Magyar Szalon előfizetési ára félévre 10 korona.

Figyelmeztetés. A m. kir. Belügyminiszterium körrendelete szerint Bajorországban és különösen Münchenben a gazdaság és kereskedelem terén oly pangás mutatkozik, hogy a munkanélküliek száma ezekre rug. Ennélfogva figyelmeztetnek a munkások, hogy az ideig, míg ezen kedvezőtlen anyagi viszonyok meg nem változnak, saját jól felfogott érdekében a Bajorországba és Münchenbe való kiutazástól és kiköltözéstől tartózkodjanak.

Egy gymnasista szerencsétlensége. A szabadkai főgymnasium VIII. osztályában nagy riadalmat keltett m. hó 21-én délelőtt egy ifjú. Tizenegy órákor, mikor tíz percnyi szünetet csegették, Molnár János nevű diák felugrott helyéről, az ablakhoz rohant kinyitotta a belső szárnyait és leugrani akart az emeletről. Társai odarohantak lefogták a szerencsétlen ifjút és egyik azonnal jelentést tett az igazgatónak az esetről. Molnár Jánost örületes roham fogta el. Már napok óta buskomor volt, ami meglátszott rajta, de dolgát mégis-rendben-elvégezte, felelt is egyik tanára előtt, szorgalmas volt mindig. A buskomorság annyira hatott elméjére, hogy megőrült. A szerencsétlen ifjú az idén jött Szabadkára, édes anyja Vadkerten tanító, állítólag valami nagyobb pere volt, amely rosszul végződött, ami annyira bántotta, hogy buskomor lett. Délelőtt is folyton azt kiáltotta, hogy „nincs igazság a földön”, istent hívta, hogy „seperje el az embereket”. Időközben a mentők is megérkeztek, kik bevitték a szerencsétlen ifjút a tanári szobába, hol kényszerzubbonyt adtak rá és lakására szállították, miután a közkórház megfigyelő osztályába nem volt üres hely. Delután már kissé esendesebben viselkedett. Az ifjú édes apja is jelenleg véletlenül Szabadkán időzik, azonnal intézkedett, hogy fia kellő gondozásba részesüljön.

Pályázat a szabadkai színikerületre. A szabadkai színügyi bizottság a napokban ülést tartott amelyen határozatba ment, hogy a szabadkai színikerületre pályázatot hirdetnek. Mamuzsich Lázár polgármester a szabadkai színikerület elnöke már kiadta a pályázati feltételeket, melyet a szaklapokban fognak meghirdetni. A pályázati feltételekből közülük a következőket: A színikerület 1902. virág vasárnaptól 1904. virágvasárnapig adatik ki. A színikerületet elnyert színigazgató Szabadka városától 8000 korona (miért nem 10.000 kor. ennyi van a költségvetésbe felvéve?) a kerülethez tartozó többi városból is megfelelő szubvenczióban részesül. A pályázathoz, mely f. é. február 20-ig Mamuzsich Lázár polgármesterhez nyújtandó be, 8000 kor. készpénz ovadék vagy ovadékképes értékpapír mellékelendő. A pályázati felteletet megküldik a kerülethez tartozó városoknak, hogy esetleges észrevételeiket tegyék meg. Megjegyezzük még, hogy a kerülethez Ó-Becse és Kalocsa is csatlakoztak. A pályázatok fölött Mamuzsich polgármester elnökelete alatt a kerület kiküldöttei február 23-ikán Szabadkán tartandó ülésen fognak határozni.

Adó részletfizetési kedvezmény. A pénzügyminiszter a vidéken folyó vegrehatások számának csökkentése érdekében méltányos körlevelet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz. E körlevél különösen figyelemmel van azokra az adóhátralékosokra, a kik földmíveléssel foglalkoznak és elemi

csapások, vagy súlyosabb körülmények következtében olyan helyzetbe jutottak, hogy adótartozásukat most nem képesek fizetni. A pénzügyigazgatóság az ilyen feleknek folyó évi július hó 1-ig méltányos részletfizetési kedvezményeket engedélyezhet. Természetes azonban, hogy ilyen kedvezményért folyamodni kell.

A Horgony Pain Expeller igazi népszerű házi szerrellett, mely számos családban már több mint 33 év óta mindig készletben van. Hátfájásnál, csípőfájdalom, fejfájásnál, közhvénynél, eszúznál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatásuknak bizonyultak, sőt járványkóról, minő: a kolera hanyóhasfolyás, az altesteknek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitünő házi szer jó eredményt nyel használtatt az influenza ellen is és 80 fill., 1 kor. 20 fill. és 2 kor. üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van, hanem bevásárlás alkalmával mindig határozottan: mint „Richter-féle Horgony-Pain-Expeller” vagy „Richter-féle Horgony Liniment” kérendő és a „Horgony” védjegyre kérünk figyeln.

CSARNOK.

Száll a felhő . . .

*Száll a felhő lassan-lassan,
Barna lány sír fájdalmasan,
Könnyben uszik két szép szemé
Mert elhagyta szeretője.*

*Szívét adta a legénynek
Bizonyosságul szerelmének.
A legény csak játszott vele
S a barna lányt elfeledte.*

*A felhő már rég elszállott,
De a lányka csak hervadt,
Elhervadt mint a virág
Melyet nem ér a napvilág.*

*Hervasztotta őt szerelme,
Mert a legényt hűn szerette:
Azonban ő csalatkozott
S fájdalmában sirba szállott.*

Rilo.

Irodalom.

Köztudomásu dolog, hogy valahányszor új lap keletkezik, kezdetben mindig szépet és jót nyújt, de aztán lassankint ellapul, számról—számra kevesebbet ad, szóval észrevehetően megy visszafelé. Ennek az ellenkezőjét tapasztalhatjuk az oly gyorsan népszerűtve lett „Kis Éleclap”,-nál. Eddigelő hat száma jelent meg, de minden újabb száma, ugy tartalomra, mint kiállításra nézve **szébb és jobb** az előzőnél. Legújabb 6-ik száma egyszerűen meglepő. Ennél a számnál használták fel először a **sokszínű nyomást**, s most már a **36** oldalra terjedő vastag füzetet gyönyörű sokszínű boríték burkolja, melyek **minden oldalra pompás kivitelű szines képet tár a szemlélő elé.** Dacára annak, hogy Ausztria megtagadta a „Kis Éleclap”-tól a postaszállítási kedvezményt, a „Kis Éleclap” ma a **legelérjedtebb** magyar éleclap, amit csak azáltal tudott ily rendkívül rövid idő alatt elérni, hogy pompás kiállítás és kitünő tartalom dolgában a „Kis Éleclap”-nál más lap a küzdelmet fel nem veheti. — Minden egyes száma a „Kis Éleclap”-nak 36 oldalra terjed és az ára csak 20 fillér, s így mindenki által könnyen hozzáférhető. Kapható minden dohánytözsdeben és könyvkereskedésben. Előfizetési ára negyedévre 2 korona 40 fillér, egész évre 8 korona. Előfizetni a hó bármely napjától lehet, az előfizetés mindig a következő hónap esejétől számítódik. Az előfizetési pénzek a „Kis Éleclap” kiadóhivatalának czimére, Budapest, V., Nagy korona-utca 34. szám alá küldendők.

KÖZGAZDASÁG.

A szegedi kereskedelmi és ipar-kamara ülése.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara mult hó 27-én tartotta meg a havi teljes ülését — Szarvady Lajos elnökle alatt. Az ülés tárgyalásairól a következő tudósítást vesszük:

Az elnökség mindenekelőtt jelentést tett arról, hogy a kamarának főnállása óta buzgó tisztviselője: *Bakay* Nándor másodtitkár hosszas betegség után, január 23-án elhunyt. Az elnökség erről külön gyászlapon értesítette a kereskedelmi miniszteriumot, a testvér kamarákat és a kerület ipartestületeit; az elhunyt tisztviselő ravatalára koszorút helyezett és a kamara testületileg részt vett másodtitkára végtisztességén. A kamara egyhangulag elfogadta az elnökség javaslatát, hogy a jegyzőkönyvben kifejezés adassék a kegyeletnek a másodtitkár elhunytától és hogy ez a gyászoló családdal közöltessék.

Megállapította aztán a teljes ülés a másodtitkár kiskorú árvájának nevelési illetményét és határozott a megüresedett állásra a pályázat kiírásáról. A kamara úgy döntött, hogy a titkár helyettesítése esetén az egész kamarai ügyvitel vezetésére hivatott, de rendes munkakörében és kötelelősségszerűleg törvény-magyarazatokkal, jogi és egyéb véleményezésekkel is foglalkozó másodtitkár állását vagy a köztisztviselőik minősítéséről szóló 1883 évi I. törvenczikk 3 §-ában meghatározott képesítéshez köti, vagy ahhoz, hogy e helyett, illetőleg ennek kiegészítéseképp a pályázó valamely magyar kereskedelmi és iparkamaránál titkárhelyettesi vagy fogalmazói szolgálatban — legalább két évet töltött legyen és erről megfelelő működési bizonyítványt mutasson be. Elfogadhatja azonban a kamara, a jelölt bizottság javaslatára, képesítésül azt is, ha a pályázó a kereskedelmi és ipari, illetőleg nemzetgazdasági szakirodalom terén elősmert, értékes műveket alkotott.

Tudomásul vette a kamara, hogy *Weinhut* Adolf szabadkai sapka, csákó és kalapkellék-gyáros ipartelepének — a kormány hat esztendő tartamára az állami kedvezményeket engedélyezte.

Figyelmébe ajánlott a kereskedelmiügyi miniszter a kamarának egy, *Schulhof* Károly szegedi nyomdász kiadásában megjelent értékes munkát, *Roscher*: „Az ipar és kereskedelem története és elmélete” című művének magyar fordítását.

Kulinyi Zsigmond titkár a kamarai iroda december havi és 1901. évi tevékenységéről tett jelentést és tudomására hozta a teljes ülésnek, hogy január 4-én egy, Szegedre tervezett gyár létesítése ügyében tartott tanácskozáson vett részt a kereskedelmiügyi miniszteriumban.

Azonkép tudomására hozta a kamarának, hogy az országos központi hitelszövetkezet elhatározta a szegedi és bajai agyagiparosok raktárszövetkezeteinek létesítését és az alakuló gyűléseket Szegeden február 22-re Baján február 23-ra kéri összehívni.

Bauer Gyula hmvásárhelyi kamarai kültag megokolt indítványt adott be, hogy a kamara intézen fölterjesztést a kereskedelmiügyi miniszter urhoz, az ipar, kereskedelem és mezőgazdaság közös védelmét kérve a jutaggyárak kartellje ellen és megkeresse e fölterjesztés pártolására az összes társ kamarákat.

Az indítványozó nem kívánta, hogy a teljes ülés már most érdemleges határozatot hozzon, hanem, hogy tegye a kérdést tanulmány tárgyává, és az indítványozó által is beszoálltatandó és a kamara által beszerzendő adatokkal együtt vegye föl a jövő ülés tárgysorozatába.

A kamara ily értelemben határozott.

Tárgyalta a kamara az ipari minták ottalmáról szóló törvényjavaslat-tervezetet és annak oly értelmében való átdolgozását véleményezi, hogy az ipari minták ezentul is a kamaráknál legyenek letehetők, mivel itt ép úgy, mint a védjegy-lajstromolásnál az eddigi decentralizált rendszer fönttartása kívánatos.

Ellenző véleményét fogadott el a teljes ülés az egyháziszer-kereskedők arany- ezüst paszománt-gyáros folyamodásairól, melyben a megrendelés gyűjtési tilalom alól a maguk részére kivételt kérnek

A hitelező és adós közötti kiegyezéseket közvetítő ügymőkökre vonatkozó leiratról a kamara elő jelentést tesz a miniszternek, hogy ezen foglalkozás iparszerű gyakorlása általában tilalom alá helyezendő, mert erkölcsileg indokolhatatlan, hogy az ilyen foglalkozás üzésére iparigazolvány, vagy engedély adassék.

Elhatározta a kamara az iparosztály javaslatára alapján, hogy ez év őszén kerületi tanács és segédmunka-kiállítását kíván rendezni és ezzel kapcsolatosan a kerület ipartestületeinek érkekezetét tartja meg. Az ügy előkészítésére a kamara állandó kiállítási bizottsága kéretett föl.

A Nagyvárad és Szeged közötti vasúti vonat-összesöttesek javításáért tett fölterjesztésre a miniszter értesíti a kamarát, hogy a jövő nyári menetrendnél tervbeveszi két vonatnak a békéscsabai hosszús tartózkodási idő csökkentése által való lehető javítását, amely alkalommal arra is gondot fordít, hogy a vonatok csatlakozásai Nagyváradon és Szegeden kedvezőbbekké tétessenek.

A kamara tudomásul vette a leiratot.

Azonkép tudomásul vette a teljes ülés, hogy a kamara által kért Hmvásárhely-orosházi távbeszélő összekötést már ez évre tervbe vette ugyan, de ezt a rendelkezésére boesított hitel megszorítása miatt 1903-ra kellett halasztania.

Végül tudomásul vette a kamara Hegedűs miniszter leiratát, mely szerint a szegedi kamara fölterjesztése folytán a nyári menetrendben intézkedik, hogy a Budapest-orsovai és a Budapest-zimonyi gyorsvonatok a szeged-rókusi vonalon át összekötessenek.

Tudomásul vette a teljes ülés, hogy a közös hadsereg 1902. évi borsükségleteiből a kerület egy állandó és négy alkalmi szövetkezete összesen 50970 korona értékű czikkok szállítására kaptak megbízást.

Elfogadta a teljes ülés az iparosztály azon javaslatát, hogy a kereskedelmiügyi miniszter kérdésére véleményezze a kamara a szállodai-vendéglői és kávéházi ipar egységes képesítéshez kötését.

Jelentést tett az elnökség a Szabadkán és Baján most tartott cipész- és szabó ipari tanfolyamokról és egyhangulag elfogadott javaslatot tett, hogy kérje a kamara a minisztertől Hmvásárhelyen és Ujvidéken cipész és férfiruha-szabászati, Szegeden nőruha-szabászati tanfolyamok engedélyezését.

Intézkedett a teljes ülés, hogy a kamara ez évre beszoálltassa a szegedi állami fa- és fémipari szakiskolái föntartási költségeihez megszavazott 4200 korona hozzájárulást, továbbá segélyül megszavazott a teljes ülés a szabadkai iparos segédek szaktanfolyamára 200 koronát, — az ó-kanisza tanfolyamra 100 koronát.

Munkát az iparnak. A magyar Bánya-és Kohóvállalatok Egyesülete felterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez a nagy állami beruházási munkálatok és azok programja ügyében. A felterjesztés, amelyet a Magyar Ipar legutóbbi száma közöl, a képviselt iparágak nevében örömmel üdvözlö az investíció elhatározását és azt sürögönek tudja individuális és állami érdekből is. Utal a fogyasztó közönség csökkent fogyasztó képességére, amelynek az ipar pangása első sorban a következménye. Emelni kell tehát a fogyasztó-képességet. Arra kéri a minisztert, hogy a beruházások sorrendjét a nagyobb produktivitas és a gazdaság egyes ágainak egymáshoz való kapcsolata szempontjából állapítsa meg. A felterjesztés a leg-sürögösebbnek a vasúti hálózat kiépítését mondja és fontosnak tartja azt is, hogy azok a tervben levő viczinális vasutak, amelyeknek kiépítését eddig az elégséges állami támogatás hiánya és a kötvények elhelyezésénél mutakozó nehézségek hátráltatták, minél előbb kiépüljenek. Az egyesület nemcsak helyi, de országos közgazdasági szempontból ajánlja a miniszter figyelmébe a következő építéseket:

1. A forgalmi utaknak fokozottabb mértékben való kiépítése és karbantartása, különös tekintettel az erdélyi aranyvidék utainak elhanyagolt voltára. 2. A fővárosi pályaudvarok ügyének rendezését. 3. Vidéki pályaudvarok ügyének rendezését. 4. Második vágány lerakását a vágóvölgyi vonalon, a budapest-szegedi és szolnok-aradi vonalokon. 5. A vágányok erősítését a budapest-zimonyi és nagysurány-nyitrai vonalokon. 6. Az

összes állami és megyei fahidaknak vasszerkezetűre való átcsereelését. 7. Új személyes és teherszállító, ezutóbbiak között rövid pirszénzállítókoscsik építését. 8. A Zsilvölgynek Romániával, vagy a Duna folyamnak valamely alkalmas pontjával való, a mostaninál rövidebb vasúti összekötését. 9. A nagy alföldi tranzverzális miut ugynevezett átkelési szakaszainak, melyek Hajdu-Szoboszló, Püspök Ladány, Karczag, Kisujszállás, Török-Szent-Miklós és Szolnok városokon vonulnak keresztül, aszfaltburkolattal való kiépítését. 10. A régen vajudó Duna-áthidalás Tolna-Baranyamegye és Bácsmege (Baja-Báttaszék) között, melyre nézve azonban fontosnak tartja, hogy az ugyancsak rég tervezett budapest-szarajevói vasut, melynek központjai egyikét Báttaszék is képezné, úgy vezetessék délnek, hogy Baranyamegye minden vasúti összekötéstől különböző vidékét érintse. — nevezetesen pedig Báttaszéket — Pécsváradon át — Péccsel összekösse. A báttaszék-pécsi vasutvonal felette-szükséges, mert csak ezen a vonalon által lép Baranyamegye központja és déli vidéke közvetlen összekötésbe a fővárossal, lehetővé teszi a bányatermékeknek legoesebb szállítását minden irányban és igaz, hogy néhány kilométerrel meghosszabbítja ugyan a vonalat, de másrészt a meglevő vonalba ágazván be Pécsnél, illetőleg Úszögnél, az építési költségek igen tetemes része megtakarítható. 11. A titeli Tiszahid és a nagybeeskereki Béga áthidalását. Végül felhívja a miniszter figyelmét a városi vízvezeték ügyére. Oly jelentékeny városok mint Debreczen, Székesfehérvár, Miskolc és sok más nagy város vízvezeték és csatornázás nélkül szükkölnének. Ezeknek a vízvezetéknek a kiépítése az államnak csak erkölcsi támogatását óhajtja.

KÖSZÖNET NYILVÁNÍTÁS.

Mindazon rokonainknak, barátainknak, ismerőseinknek, a kik forrón szeretett fiunk, **Széles Zsigmond** elhunytával reánk szakadt fájdalomukat szeretettel jeleivel, szíves részvétőkkel enyhíteni igyekeztek, ez uton mondunk hálás köszönetet.

Baja, 1902. évi január hó 31.

Széles Áron ev. ref. lelkész.
és neje.

Nyilttér. *)

A legjobb és legégségesesebb
üditő-ital,
mely mint asztali ital kitünően kedvelt és borral, cognackal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitünő ízű
vegyületek adja

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
legfőbb egycsinos
SÁVANYU-KUT

oltja a szomjat, húsit és felfrisit egyaránt. A legjobb szer a nyári hőség tikkasztó hatása ellen.

*) E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

HIRDETÉSEK.

Egyetemes orvostudor

dr. Kuzman Oszkár

műtő-orvos (opérateur), szemész, orvosi gyakorlatát megkezdte. Lakik: **Fischer Sámuel-féle alapítványi házban I-ső emelet.** Található d. e. 8—11 és d. u. 2—4-ig.

Eladó szőlővessző

ca. 1500 drb. gyökeres mézes fehér a rasztinai uradalomban (posta- és vasutállomás Gákova) ezrenként 20 koronával tavaszi szállításra.

Urad. intézőség.

Eladó föld.

A bajai szőlőknél a vasuti megállóhely és a Tury-féle föld mellett 39 hold (1000 négyszögöl)

ERDŐS FÖLD

egészben vagy darabonként szabad kézből eladó.

Bővebb értesítés kapható ugyanott

özv. Elek Jánosnál.

Kiadó lakás.

2 utcza- 1 udvari szoba, konyha, éléskamra és üvegezett folyosó

f. évi május 1-ére kiadó.

Tudakozódhatni: Sárdi Jánosnál.

Ügynököket

keres magas provízió ellenében a 22 év óta fennálló redőnygyár Klemt K. Braunauban (Csehországban). — Garantirozott tevékenység és bizonyítványok beszoallgatasa mellett ki- eszközölöm az engedélyt magánvevőknel leendő megrendelés gyűjtéshez.

Le Griffon

valódi francia szivarkapapír és hüvely.

Kapható minden jobb kereskedésben.

A Richter-féle Liniment. Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált házaszer, amely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik készvényél, csuszánál és meghűléseknel. Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czegjeggyessel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Richter F. Ad. és társa. csász. és kir. udvari szállítók. Rudolstadt.

Egy a közjó érdekében még mindig kevésbé ismert szer gyógyító ereje mellett ékes tanúságot tesz a következő közszöno levél:

— B I Z O N Y I T V Á N Y. —

Alulírott öszintén köszönöm azt a Wilhelm-féle antiartritikus és antirheumatikus vertisztító tea küldeményt, melyet Wilhelm Ferenc neunkircheni gyógyszerész úrtól (Bécs mellett) 1900. év január hó 22-én rendeltem és postán meg is kaptam. Használata teljesen gyógyító hatással járt és még alig használtam el a felét, már rövid nyolcz nap alatt enyhült borzasztó fájdalom a bal csipőben és lábamban, mely már vagy 3 hónapon át nekem annyi álmatlan éjszakát okozott és minden gyógyszerrel makacsul dacolt; pár napi használat után elhagyhattam már betegágyamat és nemsokára újból élhettem napi foglalatosságaimnak. Keszéggel ajánlom tehát Wilhelm Ferenc neunkircheni (Bécs mellett) gyógyszerész úr vertisztító teáját mindenkinek, a ki ilyen, vagy hasonló bajban szenved.

Kitünő tisztelettel

HUBER BORBÁLA.

a „Röszlihez”, Aesch-Neftenbach, Zürich-kanton, Svájc, 1900. február hó 10.

Szőlőoltványok

szokványminőségben. A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajokban tisztán, teljes jótállással.

ÉLŐKERÍTÉS.

Gleditschia csemeték és magvak. Uradalmaknak, községeknek három évi förllesztésre is adatik.

Óriási tövisű, igen gyorsan fejlődő süvényővénnyel. Ez az egyedül, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az aprónyalak sem hatolhatnak át. Minden rendelkezéshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelesi utasítás mellekeltetik. Ezer csemete elég 300 méterre.

— Ára 6 forint. —

DIÓCSEMETÉK.

Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fénynyomatu főárjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk minden rendelési kötelezettség nélkül. — Az árjegyzésen kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely ninesen az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát haszonra ne fordítanak, városban, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekében áll, kik rendelni semmit nem akarnak mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgáltatást tesznek. Címiz:

„Érmelléki első szőlőoltvány-telep” Nagy Gábor Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Egy öreg ember titka.

Igaz történet az életből. — Elbeszéli: Ifj. Szabó István, Pakozd. (Utánnyomás tilos.)

Jó emberek!

Nines a világon drágább kincs a jó egészségnél. Sajnos, a mikor aztán beteg az ember, nem lel meg a betegségre való orvosságot.

En is 6 évig betegeskedtem és mindenféle orvosságot hiába próbáltam. Végre egyszer csak olvastok egy újságban Fellernek Elsa Fluid-járól, melyet Stubica-ban készítenek. Na, gondoltam magamban, kipróbálom ezt a szert is. Rendeltem próbára egy tucatot és mondhatom nektek jó barátaim: 6 évig nem tudtam járni a köszvénytől és a léhszaggatásaim miatt és aludni sem tudtam. Tíz napig kentem magamat Feller-féle Elsa-Fluid-dal és olyan egészséges lettem, mint a makki. Minden szomszédom, sógorom és komám jött nézni, hogy milyen csodálatosan hat ez a szer, a mely segített rajtam.

Mindnyájan tudták, hogy rendeltem még az Elsa-Fluidból. Eljött hát hozzám Mihály szomszédom, a kinek forrósága van a fejében, hideg leli és keze, lába és a dereka fáj. Adok neki egy üveggel az Elsa Fluidból és három nap alatt meggyógyult. A Pista is eljött a malomból, hogy adjak neki az Elsa-Fluid csodaszert, mert a felesége köhög és szúrás, nyilalást érez az oldalában. Képzéljétek csak jó emberek, két nap alatt az Elsa-Fluid teljesen segített rajta.

Eppen Józsefnapkor jön a nagy-majori kofa és meséli, hogy a gyermeke folyton hány, meg gúrosít érez a hasában és egyre sir, nem tudja szegény asszony mihez fogjon. Már összedetett egy fél patikát és a vén asszonyok is mindent kipróbáltak már a gyereken, de hiába.

Elovastam hamar azt az utasítást, mely a Feller-féle Elsa-Fluid mellé van csomagolva és nézem nines-e segítség a gyerek bajára, s csakugyan van erre a bajra is: tíz csöpp az Elsa-Fluidból tejbbe, azután bekenni Elsa-Fluiddal a gyerek hasát és ez okvetlenül segít. Adok hát egy flakóval az asszonynak és mondom: No csak

ne buszkodjék, lelkem, a mi ebben a leírásban meg van írva, az igazság, de ha használ a szer, két üveggel kell visszaadnia egy helyett. De azt megmondom, hogy ha igazi Feller-féle Elsa-Fluidot akar, akkor világosan és olvashatóan írja meg: Feller V. Jenő gyógyszerár, Stubica, templom-utca (Zágráb-megye).

Olesó is ám ez a szer: 12 üveg 5 korona és a postát is a patika fizeti. A gyerek még aznap este meggyógyult és a kofa örömeben 20 üveg Elsa-Fluidot adott vissza 1 hét múlva.

A községben minden ember hallotta ezt az esetet és mindenki rendelt Elsa-Fluidot.

Voltam a Jóska lakodalmán is a farsangban és örömmel telt benne, mikor hallottam, a mit az emberek meséltek a Feller-féle Elsa-Fluidról. Az egyiknek a gyermekét meggyógyította a forró reszketegségtől a másikat a galandféregtől; hasmenes ellen fogfájás ellen; viszketeg, sömör, orbáncz, sebek, górcsók, gyomor-fájás, ros emésztés, hányinger, májba, szédülés, sápkor, váltóláz és gyöngeség, idegesség stb. ellen használt nekik az Elsa-Fluid. Az egyik vért hányt, neki is segített, egy öreg szomszéd majd hogy el nem vesztette a szemvilágát és most olyan jól lát, mint egy gyerek. Ezek szerint hát mindenre jó szer volt a Feller-féle Elsa-Fluid. Még az ökröknek és a disznóknak is használt; mert mikor nem kellett nekik a takarmány, a gazdák beadtak nekik Elsa-Fluidot és mindjárt ettek.

Mondhatom, jó emberek, ez az egyetlen orvosság, mely mindenre használt és mindenféle betegséget meggyógyít. — Hogy valódi kaptjátok, írjátok pontosan ezen címre:

Feller V. Jenő gyógyszerár, Stubica templom-utca (Zágráb-megye).

Kívánom, hogy mindenkinek, aki rendel, olyan jól szolgáljon mint nekem.

Az Isten áldjon meg benneteket.

A valódi Feller-féle Elsa-Fluid az egészségügyi hatóság által meg van vizsgálva és jóváhagyva. A berlini, római, londoni, párisi és nizzai kiállításokon aranyéremmel tüntették ki. Csak akkor valódi, ha minden üveg az „Elsa” védjeggyel van ellátva.

Nemcsak betegnek, hanem egészségesnek is rendelik, mert az idegek erősítésére, az arcbőr üdítésére és szépítésére, a fej mosására, kofa és hajhullás ellen és ezenkívül mint kitünő szobailatot is használják.

Egy tucat (12 üveg) postán szállítva 5 kor., 24 üveg 8.60 kor., 36 üveg 12 kor. 40 fill., 48 üveg 16 kor. bérmentve, utánvétellel vagy a pénz előzetes bokiüldése után. — A ki másodszer rendel, minden 12 üveghez

1 üveget ingyen kap.

Postán, vagy a pénz előzetes beküldése után bérmentve küldi az egyedüli készítő:

FELLER V. JENŐ

gyógyszerára Stubica templom-utca (Zágráb-megye).

Főraktárak Budapesten:

Török József gyógyszerárban, VI., Király-utca 12.
Dr. Egger-féle „Nador” gyógyszerárban, Váci-körút 17.
Zoltán Béla gyógyszerárban, V., Nagykorona-utca 23.

Mindenkinek szivesen megírom, hogy 20 évig béna voltam, csak Feller-féle „ELSA FLUID” mentett meg.
Igy ír Stácz Mihályné B.-Szarvas.

Törv. védve.

Védjegy.

Ki egészségét szereti, rendelje csak a Feller-féle

„ELSA FLUID”

csodaszert.

Juhász István, Dunaföldvár.

A „bajai kölcsönös segélyző-egylet“

1902. évi február hó 23-án, (vasárnap) délelőtt 10 órakor az intézet saját helyiségében

RENDES ÉVI KÖZGYÜLÉSÉT

tartja, melyre az egylet tagjai tisztelettel meghívattak.

A közgyűlés tárgyai: **1.** Az igazgató- és a felügyelő-bizottságnak a lefolyt év ügykezeléséről szóló jelentése. **2.** Az igazgató-tanács s a felügyelő-bizottság által megbírált mérleg előterjesztése és az igazgató-tanács, úgy a felügyelő-bizottságnak számadási felmentvénye. **3.** Az 1897. évtársulat végleszámloló-bizottság 4 tagjának megválasztása. **4.** Igazgató-, aligazgató, 5 kilépő és 4 új, úgy 5 igazgató-tanácsi póttagnak megválasztása. **5.** 3 rendes és 2 pót felügyelő-bizottsági tag megválasztása. **6.** A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítő-bizottság 3 tagjának megválasztása. A részvényesek által, az alapszabályok (42. §. 4. pontja) értelmében netán teendő indítványok meyvitatása és eldöntése. — Baján, 1902. január hó.

AZ IGAZGATÓSÁG,

VAGYON. A „bajai kölcsönös segélyző-egylet“ vagyón-mérlege az 1901. évről. TEHER.

VAGYON.	A „bajai kölcsönös segélyző-egylet“		vagyón-mérlege az 1901. évről.	TEHER.
Készpénz	10406	99	1896. évtársulat beiratási-díj sz.	3752 —
Kezességi kötvények	511913	15	1897. " " " "	4660 —
Magán kötvények	406599	—	1898. " " " "	5508 —
Jelzálogos kötelezők	280721	50	1899. " " " "	5916 —
1896. évtársulat végleszámlolása	268000	—	1900. " " " "	5508 —
Ezek kamataiban	6995	55	1901. " " " "	6376 —
Kisbirtokok földhitelintézete	2000	—	1896. évtársulat helibizetési sz.	292656
Intézeti ház	30000	—	1897. " " " "	288213
Hátralekos kamatok	19289	36	1898. " " " "	257141
Hátralekos heti befizetések	4414	—	1899. " " " "	210029
Pótlékok	274	60	1900. " " " "	131838
Nyomatványok	530	82	1901. " " " "	73676
Felszerelés	1248	82	Előre bevett kamatok	3848 71
			Tartalék alap	47632 62
			Nyugdíj alap	29657 83
			1896. évtársulat 1896—1900. kamatai	a 45.56 42735 28
			1897. " 1897—1900. " "	27.98 32596 70
			1898. " 1898—1900. " "	14.68 20214 36
			1899. " 1899—1900. " "	6.52 9643 08
			1900. " —1900. " "	1.70 2340 90
			1896. évtársulat 938 betéteinek 1901. kamatai	a 18.— 16884 —
			1897. " 1165 " 1901. " "	15.— 17475 —
			1898. " 1377 " 1901. " "	10.— 14596 20
			1899. " 1479 " 1901. " "	7.40 10944 60
			1900. " 1377 " 1901. " "	4.40 6058 80
			1901. " 1594 " 1901. " "	1.56 2486 64
			Osztatlan kamat	6 07
	1542393	70		1542393 79

VESZTESÉG. Nyeremény- és veszteség számla. NYEREMÉNY.

Kezelési költségek	10360	—	Kamat áthozat a mult évről	2 70
Üzleti költségek	4158	80	Kamatok	83280 89
Jótekonyságok	400	—	Késedelmi illetékek	2779 47
Adó	3251	39	Átiratási díj	78 —
Nyomatványok elhasználása	530	81	Házjövedelem	1150 —
Felszerelés avulásért	138	75		
A 6 évtársulat kamatai	68445	24		
Osztatlan kamat	6	97		
	87291	06		87291 96

Baján, 1901. december hó 31-én.

Pénztár forgalom : 3.425,804 korona 08 fillér.

Pollermann Bertalan s. k. Sziklai Zsigmond s. k. Fried Samu s. k.
igazgató. főkönyvvezető. penztárnok.

Megvizsgálta és helyesnek találta a felügyelő bizottság:

Kollár Ágoston s. k. Heller Richard s. k. Erdős Jakab s. k.

KAZAL JÓZSEF

könyvnyomdája Baján. (Báró Eötvös József utca.)

Mindennemű könyvnyomdai munkák a legszebb kivitelben elvállaltatnak u. m.

KÖNYVEK,

folyóiratok, ügyvédi és kereskedelmi nyomtatványok.

LAKODALMI MEGHÍVÓK.

Névjegyek. Eljegyzési kártyák. Gyászjelentések, falragaszok
a legizlésebb kivitelben olcsó áron készítettnek.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Községi nyomtatványok raktáron tartatnak.

SZÁMLÁK.

KÖRLEVELEK.

A
BAJAI HIRLAP
kiadóhivatala.

Hirdetések olcsó áron felvételnek.

A
BAJAI HIRLAP
kiadóhivatala.